

Spelen heeft een fysieke, sociale en cognitieve functie.

Niet elk kind wil graag vies worden

Voorkom een kaalgespeelde groene speelplek

Ze zien het nogal eens bij Hercules Speeltoestellen uit Venhuizen: groene schoolpleinen die na enige tijd zijn kaalgespeeld en dan vooral rommel opleveren. Met niet-voorzien herstelkosten en extra schoonmaakkosten, bijvoorbeeld door het zand in de school. Niet fijn voor de school. En voor de leerlingen? 'Niet elk kind duikt graag in een modderpoel.'

Auteur: Heidi Peters

Het groene schoolplein is al een jaar of tien in opmars, met als doel dat kinderen er avontuurlijk kunnen spelen in een natuurlijke omgeving. Afhankelijk van de locatie zijn hier subsidies voor mogelijk, uit het potje 'spelen' of uit het potje 'groen'. 'De groene speelplek en het groene schoolplein zijn niet nieuw, maar hebben nu een label gekregen', weet Jaap de Wit van Hercules Speeltoestellen. 'Het is nu eenmaal niet overal vanzelfsprekend om ook groen op een schoolplein toe te passen.'

Speelruimte ontwerpen: een vak apart

Een vergelijkbare trend is dat we steeds meer mensen zien sporten in de stad. Ook dat bestond al, maar dankzij bootcampclubs en dergelijke is er meer vraag naar. Hang- en skatebordplekken worden ook ingezet voor sportactiviteiten. De Wit verwacht dat er in de toekomst ook meer interactieve speelplekken komen. 'Interactieve speelplekken komen langzaam maar zeker op en de vraag groeit. Niet snel, maar het gebeurt en het zou dom zijn om digitale mogelijkheden niet te omarmen.'

'Niet ieder kind wordt blij van vies worden'

Hercules Speeltoestellen uit Venhuizen levert speeltoestellen, klimtoestellen, speelhuizen, veer- en draaitoestellen, klimrekken, glijbanen, sporttoestellen en parkmeubilair aan scholen, campings, gemeenten en anderen die op zoek zijn naar een veilige en uitdagende speelplek voor kinderen. De toestellen en speelmaterialen zijn gemaakt van grenen- of robiniahout, staal, rvs, HDPE, HPL en andere haast onverwoestbare materialen. De Wit: 'Er is bij ons ook vraag naar groene schoolpleinen. We zijn blij dat er meer oog voor groen is. De uitvraag gaat nog weleens naar een hovenier. Nu weet een hovenier veel van groen, maar niet iedere hovenier is specialist op het gebied van spelen. Het resultaat is dan na enige tijd vaak een kaalgespeeld terrein. Dat is jammer. Er wordt namelijk veel aandacht besteed aan het groen, maar wat minder aan het spelen, vooral aan de enorme "speeldruk" per vierkante meter. Het beste resultaat wordt dan ook bereikt als een hovenier dat beseft en samenwerking zoekt met een gespecialiseerde partij. Want ook achter spelen zit een hele wereld waar je iets van moet weten. Creativiteit, fysiek spel, cognitieve ontwikkeling, welbehagen van het kind, al die zaken kun je en moet je meenemen, vinden wij.'

Subsidie voor groen of voor spelen?

Her en der zijn er subsidies beschikbaar voor het inrichten van groene schoolpleinen of groene speelplekken. De Wit is goed op de hoogte van de mogelijkheden. Voordat hij in september 2020 bij Hercules Speeltoestellen verantwoordelijk werd voor de verkoop, werkte hij bij JOGG, Jongeren Op Gezond Gewicht. Hij sprak in die tijd veel met bestuurders van gemeenten over gezondheid en een gezonde leefomgeving voor kinderen. 'De subsidies voor groene speelplekken zijn veelal regionaal beschikbaar en komen uit verschillende potjes. Soms zijn er ook lokaal subsidiemogelijkheden bij de gemeente. Wil je als school je schoolplein vergroenen, dan kan het bijvoorbeeld zijn dat er subsidie beschikbaar is vanuit de domeinen groen en duurzaamheid.' IVN, het instituut voor natuureducatie, houdt zich ook bezig met kind

en natuur. Deze organisatie is in juni van dit jaar in samenwerking met verschillende overheden en stichtingen een onderzoek gestart naar de inrichting van de optimale groene speelplek. Op de site van IVN staat:

Zo heeft het groen op het schoolplein vaak vooral een esthetische waarde, maar kunnen kinderen niet met het groen spelen. Ook wordt er soms gekozen voor kunstgras, wat niet bijdraagt aan de biodiversiteit of klimaatbestendigheid, of wordt er gekozen voor speeltoestellen met een natuurlijk uiterlijk, die in essentie geen betere speelwaarde hebben dan speeltoestellen van metaal.

Dit sluit aan bij de ervaringen van Hercules Speeltoestellen: 'Vergroenen is mooi en we zien er zeker de voordelen van. Maar het is verstandig om dit samen te doen met partners die ervaring hebben met de inrichting van schoolpleinen. Een natuurlijke en avontuurlijke speeltuin leidt vaak tot zand in het schoolgebouw en gladheid op plekken waar je dat niet wilt. De school zit met hogere schoonmaak- en onderhoudskosten en uitgijders komen steeds vaker voor. Niet alle scholen hebben daar vooraf bij stilgestaan.'

Fysieke, sociale en cognitieve functie

De Wit vervolgt: 'Spelen betekent niet alleen maar plezier. Het welbehagen van kinderen is belangrijk, veiligheid, creativiteit, daar moet je allemaal rekening mee houden. Niet elk kind wordt bijvoorbeeld graag vies. Ga je vergroenen, neem dan ook milieueducatie mee in de inrichting. Kijk eerst eens waar de kinderen lopen, waar ze bewegen en bedenk voor welke doelgroep je iets maakt. Leeftijd, lengte, sekse, het telt allemaal mee. Breng ook de onderhoudskosten vooraf in kaart en zorg dat deze beheersbaar blijven. Richt vervolgens de ruimte in op basis van leeftijd en schoolvisie en kijk daarbij goed naar spelvormen. Een kind ontwikkelt zich door te spelen, zowel fysiek, cognitief, sociaal als emotioneel. Zoek naar een optimale zonering en een juiste mix van spelelementen en spelvormen.

Het ene plein leent zich er ook beter voor om

SPELEN

groen prima is, zolang het terrein het doel dient dat de klant wil bereiken en het na een paar jaar nog steeds werkt en groeit. En wil je écht uitpakken, dan liggen er legio kansen in de openbare ruimte. Geef meer ruimte aan informeel en natuurlijk spel. Slootje springen is toch het mooiste wat er is?’

Kamp ‘groene vingers’

‘Functionaliteit en uitstraling moeten hand in hand gaan. Mensen uit wat ik noem het kamp “groene vingers” voeren vaak aan dat er vroeger ook geen speeltoestellen waren. Ja, dat klopt. Maar vroeger reden er ook bijna geen auto’s en vroeger was er ook veel meer en ander groen in de wijken. Er zijn nu eenmaal niet meer overal zoveel spannende plekken om te spelen als decennia geleden, en we laten onze kinderen minder ver van huis spelen. Kijk, ons doel is om kinderen meer en langer buiten te laten spelen. Het sedentaire gedrag (zitgedrag) van kinderen wil je veranderen. Tegelijkertijd zoek je naar een oplossing die zo lang mogelijk aantrekkelijk blijft en waarvan de onderhoudskosten te overzien zijn.’

De nadelen van groene speelplekken zijn legio, volgens De Wit. ‘De meest intensief gebruikte plekken zijn te vaak zo aangelegd dat ze niet te onderhouden zijn. Sommige gewassen zijn niet bij te houden, andere krijgen niet eens de kans om te groeien. Er ontstaan vaak modderpoelen en daar wordt, zoals gezegd, niet ieder kind blij van. Of iedere ouder – ook belangrijk. Een tussenoplossing zou halfverharding met een pad kunnen zijn. Op schoolterreinen idem dito: als overal gras is, wordt dat vroeg of laat kaal. Het regent, het gras krijgt geen kans om aan te groeien, met als resultaat modder en een vieze school.

‘Schoolpleinen zouden 24/7 toegankelijk moeten zijn’

te vergroenen dan het andere. Een groen of natuurlijk speelterrein is niet per definitie zaligmakend. Zeker bij kleine schoolpleinen met veel leerlingen zou ik willen dat er slimmer met de verhouding groen-grijs wordt omgegaan.’

De praktijk

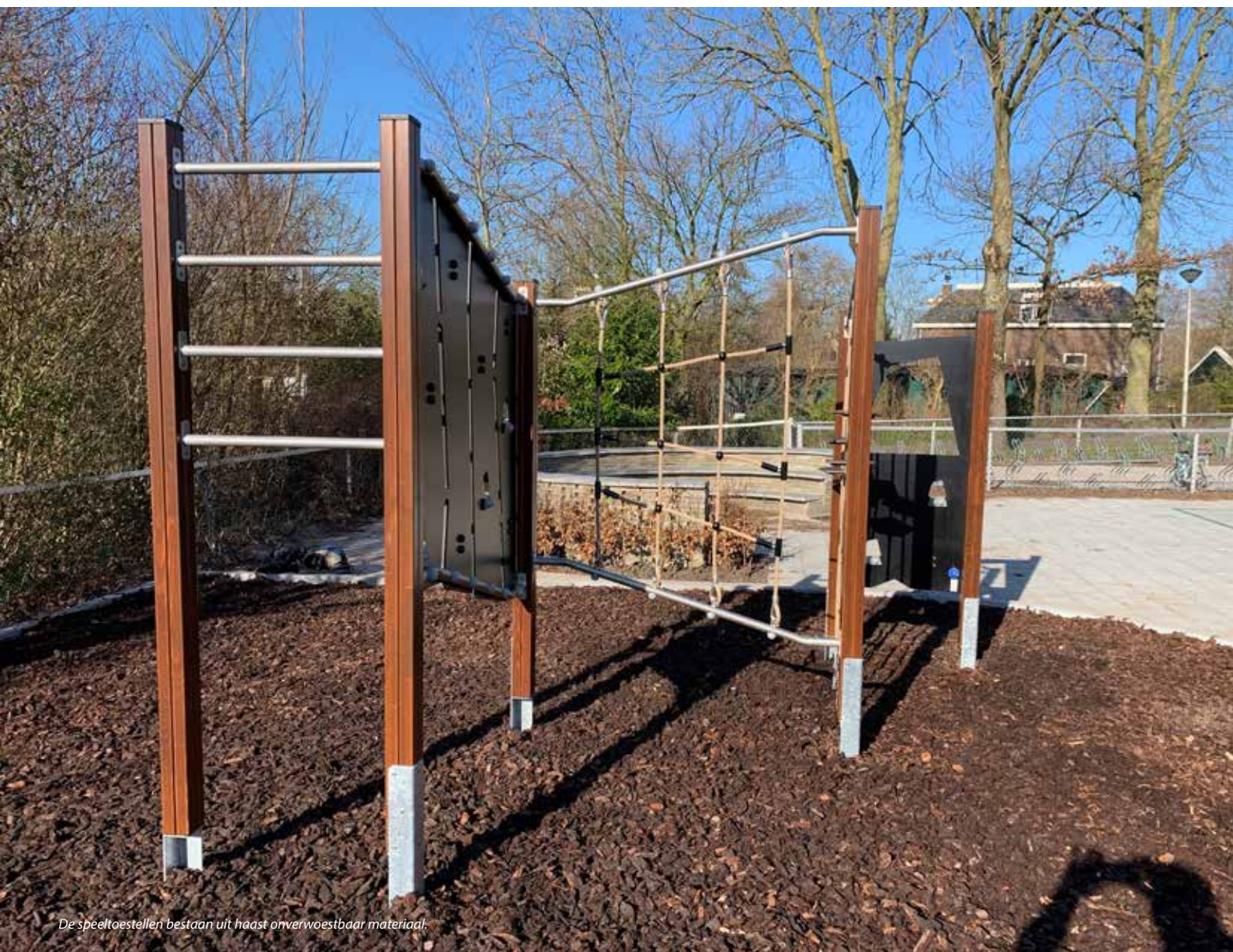
De Wit komt in de praktijk regelmatig groene speelplekken tegen die niet tot hun recht komen door onjuiste keuzes. ‘Het ziet er soms

fantastisch uit, maar op andere vlakken wordt ingeleverd. Zo komen we op veel schoolpleinen waar los zand, grind of halfgranulaat ligt. Daardoor wordt de grond eerder glad, wat leidt tot meer valpartijen, en het plein nodigt minder uit tot fysiek spel. Het is anders, maar niet per definitie beter. Onlangs sprak ik met een directeur die wel natuurlijke elementen wil, maar daarnaast ook ruimte voor allerlei activiteiten. Onze visie is dat een combinatie met

Wat ik wil zeggen: een betontegel van 30 bij 30 is echt niet de ideale oplossing, maar er is betrekkelijk weinig budget voor spelen. Hier is fiks op bezuinigd. Daarnaast houden scholen vaak geen rekening met de afschrijving. Als er dan gekozen wordt voor het vergroenen van de ruimte, komt men geregeld van een koude kermis thuis. Er is immers vaak een minimaal budget voor onderhoud. Na een tijdje zit zo’n school dan met een kaalgespeeld plein, wat ook niet de bedoeling was. En dat is zonde.’

Advies van de speelspecialist

‘Bundel je krachten’, benadrukt De Wit. ‘Natuurlijk spelen en groene ruimtes worden

De speeltoestellen bestaan uit haast onverwoestbaar materiaal.

Veel schoolpleinen zijn buiten schooltijden dicht en dat is zonde

naar mijn mening te veel geromantiseerd. Denk goed na over de inrichting van een terrein en zorg dat er niet op speelwaarde wordt ingeleverd. Ontwerpers, hoveniers en gemeenten, werk samen en neem ook onderhoud in de begroting mee.

Wij zijn succesvol gebleken in cocreatie. We ontwerpen en installeren samen met ouders, scholen en hoveniers. Benut elkaars kennis, ook

als je de opdracht een-op-een hebt gekregen. Wij werken samen met externe ontwerpers en groenaanemers, ook voor de aanleg van groene speelterreinen.'

Toegankelijk voor iedereen

'Het schoolplein is belangrijk. Daarom roep ik gemeenten op zich meer te bekommeren om schoolpleinen en om de toegankelijkheid. Veel schoolpleinen zitten buiten schooltijden op

slot en dat is zonde. Die ruimte moet optimaal benut worden. Het is vaak de enige grotere buitenspeelruimte in een wijk. Gemeenten moeten zich ervan bewust zijn wat ze laten schieten als ze die niet omarmen. Er zijn gelukkig ook gemeenten die scholen budget geven voor onderhoud of vervanging als ze het schoolplein 24/7 open en toegankelijk houden. Zo zou het overal moeten zijn. Geef de jeugd de ruimte.'

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!